

MAATALOUSEKONOMIAN TUTKIMUK- SEEN LIITTYVIÄ AJATUKSIA

Some Thoughts on the Research of Agricultural
Economics in Finland

MATIAS TORVELA

JULKAISUJA 69 · 1992

**MAATALOUSEKONOMIAN TUTKI-
MUKSEEN LIITTYVIÄ AJATUKSIA**

**Some Thoughts on the Research of
Agricultural Economics in Finland**

MATIAS TORVELA

MAATALOUDEN TALOUDELLINEN TUTKIMUSLAITOS
AGRICULTURAL ECONOMICS RESEARCH INSTITUTE, FINLAND
RESEARCH PUBLICATIONS 69

ISBN 952-9538-25-1
ISSN 0788-5393

Vammala 1992 Vammalan Kirjapaino Oy

Työtovereille

Lokakuun lopussa tänä vuonna jätän tutkimuslaitoksen, jossa olen ollut runsaat 38 vuotta. Viljelijöiden toimeentulo, maatalouden alueellaiset ongelmat, perheviljelmien talous, maatilamatkailun lisääminen ja salaojituksen talous mm. ovat olleet erityisesti mielenkiintoni kohteina. Tämän lyhyen artikkelin välityksellä tervehdin kaikkia niitä tahoja ja henkilöitä, joiden kanssa vuosien mittaan olen ollut tekemisissä. Ensiksi haluan kiittää oman tutkimuslaitoksen hallitusta luottamuksellisesta ja hyvästä yhteistyöstä. Minulla on ollut hyvä tuuri, sillä laitoksella on ollut aina pysyviä ja avuliaita työtovereita. En voi heitä erikseen luetella, mutta ystäväpiiri jo oman talon puitteissa on laaja. Kiitän myös oman ministeriön kaikkia virkamiehiä samoin kuin tuttaviamaa maatilahallituksessa ja yleensä valtion hallinnossa. Helsingin yliopistossa minulla on suuri joukko työtovereita ja etenkin sen maatalousekonomian laitoksella. Suomen Akatemiassa, maataloustutkimuksen piirissä, eri neuvontajärjestöissä, maataloustuottajissa, maakunnallisissa järjestöissä, korkeakouluissa ja liikelaitoksissa minulla on laaja tuttavapiiri. Vuosien kuluessa olen tavannut myös suuren joukon kirjanpitotilallisia. Eri yhteyksissä, seminaareissa ja muissa kokouksissa olen tutustunut naapurimaiden ja useiden Euroopan maiden kollegoihin; täten olen saanut ystäviä useista Euroopan maista. Yhteisten seminaarien käynnistäminen Unkarin ja Puolan ekonomistien kanssa on ollut mieluinen tehtävä. Erityisesti minua ilahduttaa, että viime vuosina olen voinut työskennellä Baltian maiden ekonomistien kanssa. Tuttaviamaa minulla on myös valtamerten takana. Kaikille, joiden kanssa olen työskennellyt, esitän parhaat terveiseni; täst'edes seuraan työtänne satunnaisena matkailijana. Toivon parhainta menestystä maatalouden opetukselle, neuvonnalle, tutkimukselle ja suomalaiselle maanviljelijälle. Erityisesti sydäntäni lähellä on maatalousekonomian tutkimus - työtä riittää kaikille.

Helsingissä lokakuussa 1992

Matias Torvela

Till mina vänner och bekanta

Jag har tjänstgjort hos Lantbruksekonomiska Forskningsanstalten sedan år 1954, sedan 1972 som dess chef. Jordbrukarnas utkomst, familjeodlingarnas ekonomi, lantbrukets regionala problem, befrämjandet av gårdsturism och täckdikningens ekonomi har bland andra varit föremål för mitt intresse. Vid slutet av oktober detta år går jag i pension. Genom denna korta artikel hälsar jag alla instanser och personer som jag genom åren har kommit att arbeta med. Först vill jag tacka den egna forskningsanstaltens styrelse för ett förtroendefullt och gott samarbete. Jag har haft god tur, då det på anstalten alltid funnits kunniga och hjälpsamma arbetskamrater. Jag kan inte nämnda alla men bara inom detta hus är vänskapskretsen omfattande. Jag tackar också alla på det egna ministeriet, bekanta vid jordbruksstyrelsen och i den statliga administrationen i allmänhet. Vid Helsingfors Universitet har jag många arbetskamrater, och där speciellt vid institutionen för lantbruksekonomi. I Finlands Akademi, inom jordbruksforskningen, i olika rådgivnings-, producent-, och regionalorganisationer, samt vid högskolor och företag är bekantskapskretsen stor. Genom åren har jag också träffat husbondfålket till många bokföringsgårdar. I olika sammanhang, på seminarier och andra möten har jag blivit bekant med kolleger i Norden och många andra europeiska länder. På så sätt har jag fått vänner från många olika länder. Det har varit en intressant uppgift att starta gemensamma seminarier med lantbruksekonomister från Polen och Ungern. Det glädjer mig speciellt att jag har under de senaste åren haft tillfälle att arbeta med ekonomister från Balticum. Bekanta har jag också längre bortom haven. Till alla dem som jag har arbetat med framför jag mina bästa hälsningar. Hädan efter kommer jag att följa med ert arbete som en tillfällig resenär. Jag önskar bästa framgång för lantbruksundervisningen, rådgivningen, forskningen och den finländska jordbrukaren. Lantbruksekonomisk forskning står mig speciellt nära - arbete finns så det räcker till åt alla.

Helsingfors i oktober 1992

Matias Torvela

To my friends

I have worked at the Agricultural Economics Research Institute since 1954, and I have been the Director of the Institute since 1972. The livelihood of farmers, economy of family farms, regional problems of agriculture, increasing farm holidays, and the economics of subsurface drainage have been of special interest to me, among other things. I will retire at the end of October of this year. By means of this short paper, I salute all institutions and people, with whom I have worked in the course of years. To start with, I wish to thank the board of the Research Institute for the confidential and fruitful cooperation. I have been lucky to always have capable and helpful colleagues at the Institute. I cannot name them all, but the circle of friends at the Institute is wide. I also wish to express my gratitude to all the officials at the Ministry, as well as friends at acquaintances at the Board of Agriculture and in the state government. I have many colleagues at the University of Helsinki, especially at the Department of Agricultural Economics. I have many friends and acquaintances in the Academy of Finland, among researchers in the field of agriculture, various advisory organizations, agricultural producers, provincial organizations, universities, and business firms. In the course of years, I have also met many bookkeeping farmers. In various connections, seminars and other meetings, I have become acquainted with colleagues from the neighboring countries and many other European countries, and I have many good friends abroad. Starting the joint seminars with agricultural economists from Hungary and Poland has been a pleasant task. In particular, I have been happy to have the chance to work with economists from the Baltic countries in the past few years. I also have many acquaintances overseas. I wish to express my deepest gratitude to all the people I have worked with; from now on, I shall follow your work as a casual passer-by. I wish the best success to agricultural education, advisory organizations, research, and the Finnish farmer. Research on agricultural economics is particularly close to my heart - there is a lot of work to be done.

Helsinki October 1992

Matias Torvela

MAATALOUSEKONOMIAN TUTKIMUKSEEN LIITTYVIÄ AJATUKSIA

MATIAS TORVELA

Some Thoughts on the Research of Agricultural Economics in Finland

Abstract. The present state and development of the research in the field of agricultural economics and, in particular, the role of the Agricultural Economics Research Institute are examined in this paper. The institute was founded in Finland at the beginning of the 1950s. Earlier, research in the field had been organized at the University of Helsinki and by agricultural organizations. At present, there are two departments in the Agricultural Economics Research Institute, as well as a bureau conducting agricultural bookkeeping. There are 15 researchers at the Institute, and the number of other personnel is about 25. Research serving the needs of the administration of agriculture and advisory services is conducted at the Institute, in addition to basic research in agricultural economics. Among other things, the program of the Institute includes topics connected with the rationalization of agricultural production, cutting down costs, and management of agricultural policy. The possible integration of Finland in the European Community has added a number of topics to the research program of the Institute.

Index words: Agricultural economy, organization of research, research policies, agricultural policies, profitability, Finland

---

Sisällysluettelo

Contents

	Sivu Page
1. Maatalousekonomian tutkimuksen käynnistyminen 1950-luvulla	11
2. Maatalousekonomian tutkimuksen suuntautuminen	13
3. Tutkimuslaitosten kehittäminen tieteellisinä laitoksina	14
4. Onko etua organisaatiomuutoksista?	17
5. Ajankohtaisia tutkimuskohteita maatalousekonomian alalla	19
5.1. Tämänhetkinen tilanne	19
5.2. Uusia tutkimustehtäviä lähivuosina	20
6. Tutkimus, opetus ja neuvonta	21
7. Lopuksi	23
Kuvia laitoksen toiminnasta	24
Notes of the photos	30
Foundation of the Research Institute	31
Current research topics in the field of agricultural economics	31
The state of research at present	31
New research topics in the near future	32
Organizational changes	34
Research, education and advisory services	35
In conclusion	36

MAATALOUSEKONOMIAN TUTKIMUKSEEN LIITTYVIÄ AJATUKSIA

MATIAS TORVELA

1. Maatalousekonomian tutkimuksen käynnistyminen 1950-luvulla

Valtiovallan rahoittama maatalousekonomian tutkimus käynnistyi maassamme vasta toisen maailmansodan jälkeen 1950-luvun alussa. Se ei tarkoita, etteikö tutkimus- ja selvittelytyötä alalla olisi tehty jo ennen tätä. Varsinaisen tutkimuslaitoksen perustaminen oli monivaiheinen kysymys. Maatalouden taloudellisen tutkimuksen aloittamista ajettiin pitkään neuvontajärjestöjen toimesta. Maatalousseurojen Keskusliiton valtuuskunta asetti vuonna 1911 asiantuntijaryhmän selvittämään "miten maataloudellisen edistämistyön tehokkuutta olisi tutkittava". Tämän selvitystyön ehdotusten perusteella saatiin aloitettua kirjanpitolojen tuloksiin perustuva maatalouden virallinen kannattavuustutkimus vuonna 1912. Samaan aikaan Suomen Maataloustieteellisen Seuran asettaman työryhmän puitteissa pyrittiin myös selvittämään miten maatalousalan taloustutkimusta olisi saatava aikaan laajemmin. Tässä vaiheessa tuloksiin ei kuitenkaan päästy.

Vuonna 1922 asetettiin johtaja A. Osw. Kairamon johdolla työryhmä, jonka tuli selvittää miten maatalouden koetoiminta kokonaisuudessaan olisi järjestettävä. Tässä yhteydessä perustettiin myös maatalousekonomian tutkimuksen käynnistämistä, joskaan tämäkään ei tuottanut toivottua tulosta. Kului taas muutama vuosi ja vuonna 1930 maatalousministeriö asetti prof. K.T. Jutilan puheenjohtajana komitean, jonka tehtävänä oli selvittää "minkälaisia etupäässä pienvielmiä koskevia maatalouden talous- ja yhteiskuntatutkimuksia olisi suoritettava". Tämäkin työ jäi ehdotusasteelle. Työhön palattiin taas vuonna 1935, jolloin perustettiin

johtaja V.A. Arolan puheenjohtajana työryhmä, jonka ehdotusten perusteella Valtioneuvosto ehdotti vuosien 1936 ja 1937 tulo- ja menoarviossa taloustutkimuksen käynnistämistä. Esitys ei johtanut kuitenkaan tuloksiin Eduskunnassa.

Maatalousseurojen Keskusliiton edustajakokouksessa vuonna 1939 prof. Rurik Pihkala otti jälleen esille maatalousekonomian tutkimuksen tarpeellisuuden. Keskusliitto asetti taas toimikunnan asiaa valmistelemaan, mutta ilmeisesti sodan takia asia jäi keskeneräiseksi. Sitten vuonna 1951 Valtioneuvosto asetti komitean prof. Nils Westermarck'in puheenjohtajana tekemään ehdotuksen maatalousekonomian tutkimuksen käynnistämiseksi. Komitea tähdensi laitoksen perustamista mm. sillä, että viljelijöiden neuvonnassa tarvitaan taloudelliseen tutkimukseen perustuvia tietoja. Myös maatalouspolitiikan hoidossa ja toimenpiteiden valmistelussa kaivattiin tutkimuksiin ja laskelmiin perustuvaa tietoutta. Hallituksen esityksessä eduskunnalle korostettiin myös, että maatalouselinkeinon jatkuva rationalisointi edellyttää taloustutkimusta. Maatalouden työn tuottavuuden selvittäminen katsottiin myös erääksi tärkeäksi alaksi.

1950-luvun alussa maataloustuotantoa pyrittiin voimakkaasti tehostamaan ja lisäämään. Tällöin nähtiin myös tarpeelliseksi lakisääteisesti ohjata maatalouden hintakehitystä ja koko elinkeinon kehittämistä. Laitoksen tehtäväksi katsottiin edelleen maatalouden tuotto- ja kustannuslaskelmien tekeminen ja tuotantokustannusten selvittäminen. Samoin todettiin, että aluepolitiikan hoito, saaristoalueiden ongelmat, uudisraivaus, salaojitus jne. kaipaavat tutkimuksellista pohjaa. Laitosta perustettaessa todettiin, että käytäntöön suoranaisesti liittyvien ongelmien selvittelyn lisäksi laitoksen ohjelmaan tulee sisällyttää teoreettisluonteista perustutkimusta. Samoin korostettiin, että laitoksen tulisi palvella maatalous- ja metsätieteellisen tiedekunnan talousopintojen harjoittelupaikkana.

Tässä yhteydessä lausun suuren kunnioitukseni opettajilleni ja esimiehilleni professoreille Rurik Pihkala, K.U. Pihkala, Antti Mäki, Nils Westermarck, Samuli Suomela ja Martti Sipilä. He olivat kaukonäköisesti luomassa tähän maahan maatalousekonomian tutkimusta. Pääjohtaja Samuli Suomela oli laitoksen johtajana ensimmäiset 20 vuotta. Hän loi pohjan koko laitoksen myöhemmälle työlle. Suurlähteiläs Paavo Kaarlehto oli laitoksen alkuvaiheessa käynnistämässä maatalouspolitiikan tutkimusta. Toimistonjohtaja Heikki Järvelä teki myös pitkän päivätyön maatalouden kannattavuustutkimuksen hyväksi.

Ennen MTTL:n perustamista maatalousalan taloudellista tutkimusta on suoritettu Helsingin yliopiston ekonomia-alan laitoksilla, Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksessa, Työtehoseura ry:n aloitteesta sekä useiden järjestöjen ja liikelaitosten toimesta. Laitoksen perustamista suunnitellut Valtioneuvoston asettama komitea ehdotti lähinnä nykyisenlaista

tutkimuslaitosta. Tosin laitokseen ehdotettiin perustettavaksi alunperin kolme osastoa; maatilatalouden osasto, markkinatutkimusosasto (maatalouspolitiikan-) ja työntutkimusosasto. Viljelijöiden liiketalouden, maatalouspolitiikan ja viljelijäperheen työtalouden selvittelyn katsottiin muodostavan maatalouden koko taloutta käsittävän kokonaisuuden.

Laitos perustettiin vuonna 1952. Varoja saatiin vain tyypistetyn maatilatalouden osaston perustamista varten. Alkuvuosina laitoksessa oli vain 2-3 tutkijaa ja samanverran apuhenkilöstöä. Vasta 1960-luvun puolivälistä lähtien laitosta voidaan pitää varsinaisena tutkimuslaitoksena, jolloin laitoksessa oli nykyiset kaksi osastoa ja tutkijoita 6-7 henkilöä. Vuonna 1962 laitokseen liitettiin maataloushallituksesta maatalouden kannattavuustutkimusta suorittava toimisto. Sensijaan myöhemmin laitosta kehitettäessä edellä mainittua työntutkimuksen osastoa ei ole katsottu välttämättömäksi, koska Työtehoseura ry suorittaa alaa koskevaa tutkimustyötä.

2. Maatalousekonomian tutkimuksen suuntautuminen

Tänä päivänä valtiovallan puolella seurataan eri toimintojen taloudellisuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja kehittämismahdollisuuksia. Yksityiseltä sektorilta on tuotu valtion instituutioiden puolelle korostetusti tehokkuusajattelu. On eittämättä paikallaan panna vastakkain käytettävissä olevat resurssit ja saavutetut tulokset. Tehokkuustarkkailu ei ole pelkästään historiallista toteamusta, vaan se pyritään viemään nykypäivään tulosoikeuden muodossa. Niillä aloilla, joilla tuotannon lopputulos on selkeästi mitattavissa, tuloksen tarkkailu on helpompaa. Mm. taloustutkimuksen alalla, jossa työvälineinä ovat vain kynä, paperia ja mahdollisesti tiedonkäsittelylaitteita, ja lopputuote on painoarvoltaan subjektiivisen arvostuksen varainen määrä tekstiä, taulukoita, käyriä yms., ei tuloksen arviointi ole helppoa ja yksiselitteistä. Tulosoikeudesta-tulosvastausta on varmaan perusteltua pyrkiä kokeilemaan myös taloustutkimuksen alalla, joskaan siihen ei pidä liikaa asettaa odotuksia. Tutkimustyö on sellaisenaan luova prosessi, joka vaatii tekijöiltään henkisiä voimavaroja ja pitkäjännitteistä toimintaa. Tällöin työpaikan ilmapiiri ei saa muodostua liian stressaavaksi. Tuloksellisuutta voidaan lisätä mm. selvittämällä niiden sidosryhmien tutkimustarpeet, jotka pyrkivät käyttämään hyväksi kyseisiä tutkimustuloksia. Tällöin merkittävä tarkkailukohde on tutkimusohjelmien sisältö. Usein on perustellusti arvosteltu, että tutkimuskohteet ovat liian pieniä ja pelätään ottamasta ohjelmiin laajempia kokonaisuuksia. Tässä on varmaan toivomisen varaa; tutkimusohjelmien tulisi kattaa myös laajempia kohteita, joihin tulisi saada osallistujia myös useista eri laitoksista ja muilta tieteenaloilta.

Pienissä yksiköissä voi olla ongelmana perustutkimuksen ja käytäntöön liittyvien tutkimusten ja selvitysten suhde. Tätä ongelmaa lisää vielä se, että ohjelmiin sisältyy myös laajempia opinnäytetöitä, kuten esim. väitöskirjat. Jatkokoulutuksen ja tutkijoiden pysyvyyden kannalta on välttämätöntä sisällyttää ohjelmaan myös opinnäytetöitä. Mikäli yksikössä tai osastossa on vain 3-4 tutkijaa, on opinnäytetoilla vaikutusta koko yksikön työn käyttöön ja mahdollisuuteen tehdä käytäntöä suoraan palvelevaa tutkimusta ja selvitystyötä. MTTL on panostanut viime aikoina varsin paljon tutkijakoulutukseen, mikä on ollut vaikuttamassa laitoksen työhön. Tutkijan kyvykkyys on keskeisellä sijalla taloustutkimuksessa, joten tutkijaan tulee panostaa. Eräässä yhteydessä on esitetty toivomuksia, että taloustutkijoiden tulisi olla kiinteämmässä yhteydessä päivän maatalouspolitiikkaan. Laitoksella on kokemuksia myös tästä. Mikäli varttuneempi tutkija joutuu antautumaan käytännön maatalouspolitiikan kiemuroihin, häiritsee se selvästi varsinaista tutkimustyötä.

3. Tutkimuslaitosten kehittäminen tieteellisinä laitoksina

Valtion tiede- ja teknologianeuvosto on mietinnössään laajasti käsitellyt tutkimuslaitosten kehittämistä ja tutkimuspolitiikkaa 1990-luvulle. Työ valmistui vuonna 1991. Neuvoston yksiselitteinen kanta on, että valtion tutkimuslaitoksia tulee kehittää tieteellisinä laitoksina. Neuvosto korostaa myös, että on pyrittävä parantamaan tutkimuksen laatua ja relevanssia. Keinoina näiden tavoitteiden saavuttamiseksi nähdään perustutkimuksen ja tutkijakoulutuksen lisääminen ja tiedepohjan vahvistaminen. Mietinnössä tuodaan korostetusti esille myös laitosten toiminnan riippumattomuus ja yhteistyön lisääminen muiden tutkimusyksiköiden kanssa. Samoin siinä suositellaan laitoksiin ulkopuolista tutkimusrahoitusta ja yhteistyön lisäämistä ulkomaisten tutkimuslaitosten kanssa.

Mitä tämä tarkoittaa maatalousekonomian alalla? Ehkä selvin viesti on siinä, että MTTL:n tulee säilyttää työssään tulevaisuudessakin tieteellinen luonne. Samoin se vahvistaa sitä käsitystä, että laitoksen on edelleenkin oltava osavastuussa tutkijoiden jatkokoulutuksessa. Laitoksen on oltava vastuussa myös perustutkimuksen suorittamisesta alalla. Tutkimuslaitos on tähän saakka ollut varsin itsenäinen. Samoin yhteistyötä on tehty jatkuvasti oman alan laitosten kanssa. Sitä vastoin mm. biologis-teknisten laitosten kanssa yhteistyötä on mahdollisuus ja tarve lisätä.

Tiede- ja teknologianeuvosto painottaa edelleen, että tutkimuslaitoksia tulisi jatkossa kehittää osana kansallista tutkimusjärjestelmää. Tässä

kohdin maatalouspuolella olisi paljonkin kehitettävää ja opittavaa. Yhteistyötä tulisi tehostaa ensisijaisesti oman alan laitosten kanssa, mutta se ei saisi rajoittua yksinomaan tähän, vaan sen tulisi koskea myös muiden hallinnon alojen yksiköitä. Käytännössä yhteistyö ei saa pysähtyä pelkkiin sopimuksiin, vaan sen tulisi toteutua yhteisten tutkimusprojektien muodossa. Myös perus- ja opinnäytetutkimuksista tulisi voida muodostaa laajempia kokonaisuuksia. Käynnistyvä tulosohjaussysteemi auttaneet tutkimuksen arviointia ja täten osaltaan luo pohjaa laajemmalle kehitystyölle.

Yllämainitussa tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa käsitellään myös tutkimuslaitosten asemaa ja tehtäviä hallinnon sektoritutkimuslaitoksina. Laitokset on organisoitava siten, että niillä on selkeä toiminnallinen riippumattomuus ja vastuu toiminnasta ja tuloksista. Rahoituksen ohjausta hyväksikäyttäen tulisi saada myös kilpailua eri laitosten kesken.

Maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen suhteen on todettava, että laitos on oman sektoriministeriön alainen ja suora yhteys oman alan hallintoon lienee kunnossa. Tätä edesauttaa myös laitoksen hallituksen kokoonpano. Riittäväksi katsottu riippumattomuus ja itsenäisyys ovat myös olemassa.

Valtion tiede- ja teknologianeuvosto painottaa eritoten tutkimuslaitosten ja tutkimusten kansainvälistä yhteyttä. Yhteistyön tulisi tapahtua yhteisten tutkimusprojektien muodossa sekä osallistumalla tutkijainvaihtoon ulkomaalaisten laitosten kanssa ja järjestämällä yhteisiä seminaareja ja muita tapaamisia. Edellä mainittu tutkijakoulutus nähdään myös tärkeänä osana kansainvälistä yhteistyötä.

Maatalousekonomian alalla, kuten yleensäkin maatalouspuolella, pohjoismaiden kesken on varsin paljon kontakteja ja eri asteista yhteistyötä. Samoin matalousekonomian tutkijat ja jatkokoulutettavat ovat osallistuneet ohjattuun jatkokoulutukseen Pohjoismaissa ja Yhdysvalloissa. Tutkijoilla on ollut viime vuosina mahdollisuus osallistua myös Euroopan eri maissa järjestettäviin seminaareihin ja koulutustilaisuuksiin. Samoin laitos on ollut yhteistyössä entisen Neuvostoliiton lähialueiden laitosten kuten myös Baltian maiden laitosten kanssa.

Koska laitoksen eri yksiköiden tutkijamäärä on pieni (3-4 henkilöä), aktiivinen kansainvälinen yhteydenpito sitoo omalta osaltaan resursseja ja vähentää mahdollisuuksia suorittaa ulospäin näkyvää ja ajankohtaisiin ongelmiin liittyvää tutkimustyötä. Kun jatkokoulutettava tutkija on pidemmän ajan, tavallisesti yhden vuoden, ulkomailla, viransijaisten perehtymisen keskeytyneisiin tutkimuksiin ottaa myös oman aikansa.

Nykyisin korostetaan, että tutkimukset eivät saisi kestää muutamaa, mahdollisesti ehkä 2-3 vuotta kauempaa. Jokaisella erikoisalalla on kuitenkin jatkuvia töitä, jotka on pidettävä ohjelmassa vuodesta toiseen. Laitok-

sille voidaan antaa mm. laki- ja asetusteitse erilaisia vuodesta toiseen jatkuvia rutiinitehtäviä. Pysyvien tehtävien hoitoa voidaan tietenkin rationalisoida ja automatisoida monin eri toimenpitein. Resursseja on tutkimuslaitoksissa pyrittävä vapauttamaan näistä tehtävistä varsinaiseen tutkimustyöhön. Muiden kuin tutkimustöiden suorittaminen ei saisi liiaksi sitoa tutkijoiden työtä.

Maatalouden taloudellisessa tutkimuslaitoksessa ehkä merkittävimpiä näistä vuosien mittaan sellaisinaan toistuvista tehtävistä ovat maataloustulolakeihin liittyvät laskelmat. Näiden suorittaminen sitoo yhden varttuneen tutkijan työpanoksen lähes kokonaan. Lisäksi laitos on saanut tehtäväksi maataloustuotteiden ulkomaankauppaan liittyviä selvityksiä, monille kansainvälisille järjestöille toimitettavia toistuvia selvityksiä, hintojen seuraamista, erilaisten kustannus- ja hintaindeksien laadintaa jne. Osa tehtävistä on voitu antaa tilasto- ym. viranomaisten suoritettaviksi, mutta vieläkin laitoksella on joukko tehtäviä, jotka jatkuvat vuodesta toiseen. Ne liittyvät läheisesti tutkimustyöhön, mutta toisaalta sitovat varsinaisiin tutkimuksiin käytettävissä olevia voimavaroja.

Maatalouden kannattavuustutkimus, jota suoritetaan yhdessä maatalouden neuvontajärjestöjen kanssa, on osaksi vuodesta toiseen jatkuvaa työtä. Osittain tätäkin voidaan pitää tilastotuotantona, mutta voittopuolisesti se on suoranaista tutkimusta, jossa selvitetään maatalouden tuotto, kustannukset ja taloudellinen tulos maan eri osissa, eri kokoisilla tiloilla ja eri tuotantosunnissa. Saatua materiaali palvelee monissa eri liiketaloudellisissa ja maatalouspolitiikkaan liittyvissä tutkimuksissa. Vaikka kirjanpitolilat, joita nykyisin on runsaat 1000, liittyvät toimintaan vapaaehtoisesti, edustavat ne verraten hyvin aktiivista ja täysaikaista maataloutta maan eri osissa. Tehtäessä selvityksiä maatalouden sopeuttamisesta maamme mahdolliseen kansainväliseen yhdentymiseen saavat kirjanpitoltilojen tiedot aivan uusia tehtäviä. Kirjanpitoltilojen tulokset yhdessä mm. maatalouden verotuksesta saatavien tietojen kanssa luovat sen tietopohjan, jonka avulla on voitava seurata maataloustuotteiden ja tarvikkeiden hinta- ja kustannustasoa sekä viljelijöiden tulotasoa ja toimeentuloa mm. Euroopan yhteisömaiden viljelijöihin verrattuna. Tämä edellyttää, että kirjanpitoon perustuvaa kannattavuustutkimusta kehitetään entistä enemmän tutkimuksen suuntaan. Maatalouden muutospainoiden edessä myös viljelijöihin suuntautuva talousneuvonta kaipaa entistä enemmän kirjanpitoltilojen aineistoon perustuvia tutkimustuloksia. Maatalouden verotuksen yhteydessä kerättäviä tietoja uudistettaessa tulisi niinkään huolehtia, että maataloutta koskeva yritys- ja tulotilasto olisi jatkossakin mahdollinen.

Kysymys tutkimuslaitosten pitämisestä erillisinä tai laitosten yhdistämisestä johonkin laitokseen tai korkeakouluun tms. jää em. neuvoston

ohjelmassa avoimeksi. Sen mukaan kysymystä olisi pohdittava kunkin laitoksen kohdalta erikseen. Meillä on useaan kertaan pohdittu maataloushallinnon ja tutkimuksen organisaatiota. Tällöin on toistuvasti tuotu esille, että tutkimuksella, korkeakouluopetuksella ja neuvonnalla on paljon yhteistä. Näiden toimintojen yhdistämisellä saavutettaisiin varmaan monia etuja. Käytännön toteutus on kuitenkin osoittautunut vaikeaksi. Jokainen tietää esim. Helsingin yliopiston ja siihen kuuluvan maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan hyvin kankeiksi ja itsenäisiksi. Maatalouden neuvontajärjestöllä on myös oma perinne ja järjestö rahoittaa huomattavan osan toiminnastaan itse. Lisäksi järjestön työ pohjautuu voimakkaaseen ja aina viljelijöihin saakka ulottuvaan maaseutuorganisaatioon. Mielestäni on mukava ja mielenkiintoinen aihe puhua tutkimuksen, opetuksen ja neuvonnan yhdistämisestä, mutta tulosten saaminen käytännön tasolla on vaikeaa. Ehkä aika hoitaa tätä asiaa. Lyhyellä aikavälillä ilmeisesti organisaatiokysymykset maatalouspuolella on rajoitettava pelkästään tutkimuslaitosten ja mahdollisesti eräiden hallintoyksiköiden välisiksi.

Maatalouspuolella on käynnissä verraten suuret organisaatiomuutokset, so. maatilahallituksen ja maa- ja metsätalousministeriön toimintojen yhteensovittaminen. Tähän tehtävään verrattuna pienen tutkimusyksikön organisaatioon kajoaminen tuntuu vähäiseltä. Voidaan todeta, että esim. tekniikkapuolella on yksi ja mahtava, VTT, samoin metsätutkimuksessa kaikki toiminnot on liitetty METLAn. Miksi maatalouspuolella on päädytty siihen, että MTTK:n ohella on mm. MTTL ja näihin päiviin saakka myös eräitä pienempiä tutkimus- ja tarkastuslaitoksia. Jokaisella asialla on oma historiansa. Aikanaan MTTL:ää perustettaessa ainoana vaihtoehtona on nähty alistaa laitos suoraan oman ministeriön alaisuuteen. Tänä päivänä yksistään jo se, että pieni laitos esiintyy valtion tulo- ja menoarviossa erillisenä, herättäneee ainakin VM:n virkamiehissä ihmetystä. Samoin voidaan olettaa, että kuuluminen suurempaan kokonaisuuteen parantaisi yhteistyömahdollisuuksia. Voidaanpa vielä olettaa, että yhdistämisellä voitaisiin säästää kustannuksia. - Tässä yhteydessä viimeksimainittu oletus voi jäädä olettamukseksi.

4. Onko etua organisaatiomuutoksista?

Organisaatiomuutokset, vähäisemmätkin, vaativat paljon pohdintaa ja polemiikkia ilmeisesti jo perinteellisistäkin syistä. En halua eikä ole tarve ottaa voimakkaasti kantaa esim. maatilahallituksen ja maa- ja metsätalousministeriön remontiin. Ei kuitenkaan ole sattuma, että maassamme on ollut ja on edelleen voimakas keskusvirasto-organisaatio. Täten on

haluttu eriyttää suoranainen päätöksenteko valmisteluineen toteuttavasta portaasta. Toimenpiteellä on hyvätkin puolensa, sitä todistaa järjestelmän 100-vuotinen taival. Jos tulee tehtyä hätiköity ja vähän epäonnistunut säädös tai päätös, toteutusporras voi sitä käytännössä tietyn rajoituksen korjata. Tänä päivänä vedotaan desentralisaation tarpeeseen ja puhutaan, että päätöksentekoa on vietävä alaspäin ja maakuntiin. Kokemus myöhemmin osoittaa, miten ministeriöön tapahtuva vallankeskitys palvelee tätä päämäärää. Nähtäväksi jää, miten paljon päätösvaltaa menee maakuntiin.

Yllämainitun organisaatiomuutoksen rinnalla on muutettu tai ehdotettu muutettavaksi eräiden tutkimus- ja tarkastuslaitosten organisaatiota. Pöydillä pyörii papereita ja näkemyksiä, mitä tulisi tehdä mm. MTTL:lle. On esitetty useita vaihtoehtoja organisaatiomalleiksi; ilmeisesti nähdään olevan tarvetta organisoida. Organisaatiomuutoksilla tulisi olla kuitenkin tiettyjä etuja ja perusteita. Muutoksista ei saisi olla pelkästään negatiivisia vaikutuksia. Mikäli halutaan pitää kiinni - ja mielestäni siitä on pidettävä kiinni - että laitos säilyy myös jatkossa tieteellisenä laitoksena, laitoksella tulee olle tietty suhteellisen itsenäinen asema. Jotta sillä voidaan säilyttää myös velvoite tehdä tietystä laajuudessa perustutkimusta, on laitoksen toimittava tieteellisluontoisessa ympäristössä. Tämä tarkoittaa, että laitoksen on oltava nykyisessä muodossa tai, jos se on johonkin liitettävä, lienee sen paikka muun maataloustutkimuksen yhteydessä. Molemmat vaihtoehdot ovat hyväksyttävissä. Mikäli laitos jouduttaisiin liittämään omaan erilliseen osastona omaan ministeriöön, sitäkin voitaneen puolustaa edellyttäen, että laitoksella on oma hallinto ja virkojen pätevyysvaatimukset säilytetään korkeakouluihin ja Maatalouden tutkimuskeskukseen rinnastettavina. Mikäli ajatellaan muita vaihtoehtoja, niitä on vaikea perustellusti puolustaa. Edellä mainittu laitoksen itsenäisyys ei tarkoita sitä, etteikö laitoksen tulisi palvella hallinnon ja maatalousneuvonnan tarpeita. Sitä vartenhan tutkimuslaitokset ovat olemassa.

Näin sisältäpäin katsottuna MTTL on nykyisen kokoisena ja -muotoisena varsin hyvin toimiva yksikkö. Sillä on nyt tietty minimikoko. Laitoksella on tällä hetkellä 15 eri asteista akateemista tutkijan virkaa ja noin 25 muuta virkaa tai tointa. Joskus on esitetty, että mm. kannattavuustutkimus voitaisiin liittää johonkin tilastojatuottavaan yksikköön. Kannattavuustutkimus on tänä päivänä elimellinen osa laitosta ja taloustutkimusta. Kannattavuustutkimuksen kehittyessä siellä olevat tehtävät muuttuvat enemmän tutkimukselliseen suuntaan, mikä on otettava huomioon virkarakennetta kehitettäessä. Kirjanpitoiloja voitaisiin ehkä tulevaisuudessa käyttää yhdessä muun maataloustutkimuksen ja neuvonnan kanssa eräänlaisina havainto- ja mallitiloina. Tällä tarkoitan sitä, että voitaisiin muodostaa muutaman kymmenen tilan ryhmä palvelemaan tätä tarkoitus-

ta. Prof. Nils Westermarck'in johdolla toimikin 1950-luvulla ns. sopimustilatoiminta, jota voitaisiin pitää esikuvana. Toimintaa voidaan kehittää monella muullakin tavoin, jotta se palvelisi talousneuvontaa ja maataloushallintoa entistä paremmin.

MTTL:n hallituksessa ovat edustettuina MMM, MTH, MTTK, Helsingin yliopisto ja neuvontajärjestöt. Tämän lisäksi laitoksen osastonjohtajat kuuluvat hallitukseen. Ministeriön edustaja on ollut hallituksen puheenjohtajana. Hallituksessa viranomaiset ovat riittävästi edustettuina, sitä vastoin tulisi harkita viljelijöiden edustuksen lisäystä. Tämä tulisi hoidettua siten, että maataloustuottajien edustaja olisi hallituksessa.

5. Ajankohtaisia tutkimuskohteita maatalousekonomian alalla

5.1. Tämänhetkinen tilanne

Koska maatalousekonomian tutkimuksessa kuten tutkimuksessa yleensä, on ollut käytettävissä rajoitetut resurssit, on tutkimuskohteiksi valittu keskeisiä aiheita koko tutkimuskentästä. Maatilatalouden alalla tärkeimpiä tutkimuskohteita ovat olleet selvitykset, jotka liittyvät kasvuotannon ja kotieläintalouden aloihin. Samoin on selvitetty kysymyksiä, jotka liittyvät maatalouden tukeen, verotukseen, velkaantumiseen, tuotantokustannuksiin jne. Tutkimusohjelmassa on ollut myös selvityksiä viljelijöiden koko taloudesta ja tuotantokustannusten alentamismahdollisuuksista. Tärkeänä kohteena on nähty myös viljelijöiden tulotason seuraaminen. Viimemainittuun projektiin samoin kuin tuotantokustannusten alentamismahdollisuuksia selvittävään tutkimukseen on saatu varoja laitoksen ukopuolelta.

Maatalouspolitiikan puolella tutkimusohjelmaan ovat kuuluneet maatalouden rakennetta, maataloustuotannon rajoittamista ja ennakointia koskevat tutkimukset. Suomen mahdollinen liittyminen EY:öön on otettu huomioon tutkimusohjelmassa, kuten myös maatalouden ympäristökysymykset ja maisemanhoito. Maatalouspolitiikan alalla on ollut vuosittain useita selvityskohteita käytännön maatalouspolitiikasta. Kansainvälisiä kysymyksiä ja ympäristötaloutta koskeviin tutkimuksiin on saatu rahoitusta laitoksen budjetin ulkopuolisista lähteistä.

Maatalouden kannattavuustutkimuksesta saatavia tietoja on laskettu alueittain, tilasuuruusluokittain ja tuotantosuunnittain. Samalla on tehty erillisselvityksiä mm. maatalouden verotuksesta, ihmistyön käytöstä, koneellistamisesta ja yleensä tuotantopanosten käytön edullisuudesta.

Kannattavuustutkimuksen tuloksia on lisäksi käytetty useiden tutkimusten lähdeaineistona. Kannattavuustutkimuksen kenttätyön tiloilla suorittavat maaseutukeskusten neuvojat. He osallistuvat myös osaksi tilinpäätöstyöhön. Tilinpäätökset suoritetaan atk:n avulla. Tulosten analysointi suoritetaan tutkimuslaitoksessa varsin monipuolisesti atk:ta hyväksikäyttäen.

Tutkimustehtäviä suoritettaessa on pyritty huolehtimaan myös perustutkimuksen edistämisestä. Tämä on taas pyritty liittämään sopivasti tutkijakoulutukseen, kuten edellä mainittiin. Laitoksen resurssit huomioiden on otettu osaa myös kansainväliseen toimintaan osallistumalla eräisiin tutkimusprojekteihin ja ottamalla osaa koulutukseen, tutkijavaihtoon ja seminaareihin sekä muuhun yhteistyöhön.

5.2. Uusia tutkimustehtäviä lähivuosina

Maatalousekonomian tutkimusohjelmaa tarkistettaessa perustan muodostaa jatkossakin laitoksen nykyinen ohjelma, ts. tutkimukset liittyvät perhevillelmämaatalouden kehittämiseen ja toiselta puolen maatalouspolitiikan hoitoon. Mahdollisuuksien mukaan maatilatalouden puolella ohjelmassa on huomioitava kilpailukyvyn lisäämiseen tähtäävät tutkimukset. Tällöin on selvitettävä yrityksen kasvun taloudelliset mahdollisuudet ja yleensä kustannusten alentamismahdollisuudet. Tutkimuksissa on huomioitava myös, miten maatalouden tukimuotoja voitaisiin kehittää jo ulkoisten paineiden vuoksi. Samoin tutkimuksissa on huomioitava maaseudun ympäristöön liittyvät kysymykset yksittäisen viljelijän näkökannalta katsottuna. Kestävän kehityksen takaavat tuotantomenetelmät tulisi ottaa myös tutkimuksen kohteeksi.

Maatalouspolitiikan ja markkinoinnin puolella suurin paine liittyy kansainväliseen yhdentymiseen. Tutkimuksellisesti tulee selvittää, mitä mahdollisuuksia maataloudella on jatkaa tuotantoa mahdollisen yhdentymisen toteutuessa ja miten muutokset vaikuttavat koko elintarvikeketjuun. Viljelijöiden toimeentulon varmistamiseksi on pyrittävä selvittämään miten maatalouden ja metsätalouden ohella viljelijät voisivat saada tulonlisää maaseudun muista elinkeinoista. Samoin tällä puolella on huomioitava ympäristökysymykset koko elinkeinon kannalta. Edelleen tulisi selvittää, miten maataloustulojärjestelmää, maatalouden verotusta, tukitoimenpiteitä jne. olisi kehitettävä muuttuneissa olosuhteissa.

Elintarviketalouden puolella on myös paljon tutkimustarvetta. Elintarviketeollisuudella on omat sopeutumisongelmat ja jatkossa tulisi pyrkiä alentamaan jalostuksen ja markkinoinnin kustannuksia. Tutkimuksen keinoin olisi selvitettävä erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja. MTTL:ssa ei ole voitu

suorittaa elintarvike-ekonomian tutkimusta. Laitoksella ei ole myöskään riittävää asiantuntemusta ja kokemusta tältä alalta. Näyttää siltä, että tätä koskevaa tutkimusta on kehitettävä yliopistojen ja eräiden toisten laitosten taholta. Sama koskee sosiaalipoliittista ja sosiologista tutkimusta.

Maatalouden kannattavuustutkimus liittyy kiinteästi muuhun taloustutkimukseen MTTL:ssa. Kirjanpitoiloilta saatava aineisto on lähes ainoa yrityskohtainen lähdeaineisto maataloustuotannosta ja tilojen taloudellisista tuloksista. Tosin sitä täydentävät eräät neuvontajärjestöjen toimesta harjoitettavat tehotarkkailulaskelmat ja mm. verotustietoihin perustuva maatalouden yritys- ja tulotilasto. Kannattavuustutkimusta tulee kehittää nykyisessä muodossaan, jolloin erityistä huomiota tulee kiinnittää tulosten saannin nopeuttamiseen, jota käytössä oleva atk myös edesauttaa. Tänä päivänä kaivataan erityisesti vertailevia laskelmia maamme ja EY-maiden kesken viljelijöiden toimeentulosta ja maataloustuotteiden tuotantokustannuksista. Näitä laskelmia tehtäessä kirjanpitoiloiden tulokset ovat nykyisellään keskeisin sovellettavissa oleva tietoaaineisto.

6. Tutkimus, opetus ja neuvonta

Tutkimuksen, opetuksen ja neuvonnan yhteisestä ongelmakentästä voidaan esittää monenlaisia toivomuksia ja visioita. Lähden kuitenkin siitä, että keskipitkällä tähtäyksellä tässä ei tule tapahtumaan ihmeitä., ts. yhteistyön tulee tapahtua voittopuolisesti nykyisten organisaatioiden puitteissa. Tässäkin voidaan saada huomattavaa yhteistyötä aikaan - se riippuu huomattavalta osin avainhenkilöistä.

1970-luvulla perustettiin maa- ja metsätalousministeriöön maataloustutkimuksen neuvottelukunta, jonka pääasiallisia tehtäviä on tutkimuksen suunnittelu ja seuranta. Mm. tässä elimessä hallinto, tutkimus, opetus, Suomen Akatemia, neuvonta, kuluttajat ja elintarviketeollisuus istuvat saman pöydän ääressä. Neuvottelukunnalla on myös tutkimusvaroja ja sihteerityövoimaa käytettävissä.

Vuosien kuluessa neuvottelukunta on aika ajoin työskennellyt menestyksellisesti tehden tutkimusohjelmia ja tarkkaillut tutkimusyksiköiden toimintaa. Neuvottelukunnan lausunnon perusteella jaetaan vuosittain myös ns. yhteistutkimusvaroja. Neuvottelukunnan työtä voitaisiin tehostaa ja kehittää monella tavalla. Neuvottelukunnalla olisi mahdollisuus nykyistä selvemmin ohjata tutkimusta haluttuun suuntaan. Rahoituksella voitaisiin vaikuttaa laajempien monitieteellisten tutkimusprojektien syntyyn.

Neuvottelukunnan työn kehittämällä voidaan välittömästi vaikuttaa mm. opetuksen, tutkimuksen ja neuvonnan yhteistyöhön. Käytännössä on saatu hyviä kokemuksia rahoitettaessa yhteistöitä yhteistutkimusvaroista, maatalouden kehittämisrahastosta ja Suomen Akatemian rahastosta ja täten on aikaansatu käytännössä korkeatasoista tutkimusta. Viime vuosien yhteistyöllä on voitu vaikuttaa myös eri laitosten tutkimusohjelmiin. Samoin maataloushallinto on tässä työssä suorassa yhteydessä tutkimukseen. Luotan jatkossakin maataloustutkimuksen neuvottelukunnan mahdollisuuteen ja kykyyn palvella tutkimuksen ohjaamista.

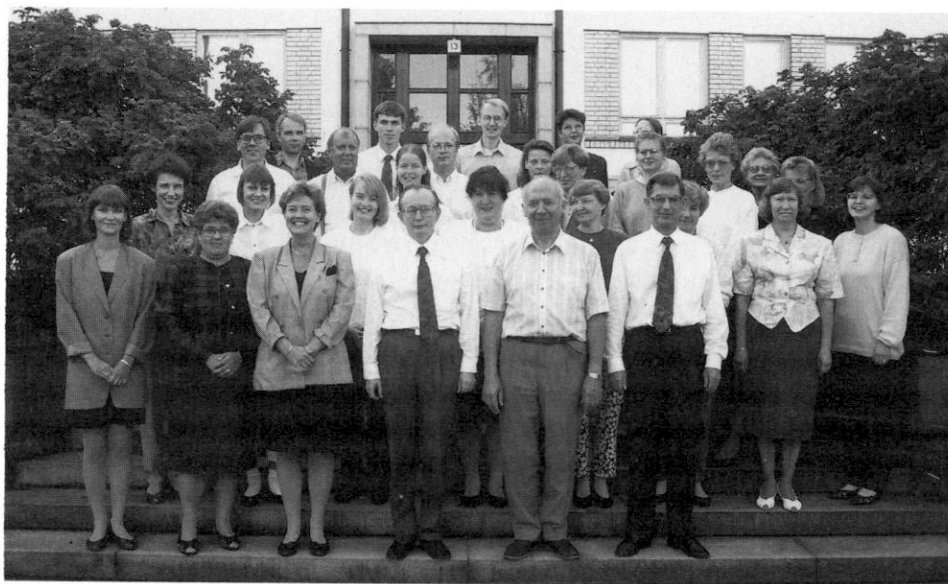
Biologis-teknisen eli pääasiassa Maatalouden tutkimuskeskuksessa tapahtuvan työn ja taloustutkimuksen välinen yhteistyö on järjestettävissä hyvällä tahdolla suhteellisen vaivattomasti esim. siten, että tutkimuskeskukseen tai MTTL:een perustetaan pari taloustutkijan virkaa. Yhteistyötä voidaan luonnollisesti järjestää muullakin tavoin. Tästä on tehty jo esityksiäkin. On vain huolehdittava siitä, että saadaan riittävän päteviä tutkijoita ja, että yhteys taloustutkimukseen varmistetaan. MTTL:n ja maatalousekonomian alalla työskentelevien muiden laitosten kesken ei ole ongelmia tutkimustyön suorittamisessa. Sitä vastoin maatalousekonomian ja metsäekonomian tutkimuksille kaivataan tiiviimpää yhteistyötä. Erityisesti tämä koskee tilatasolla tapahtuvaa tutkimusta. Ei viljelijöilläkään ole erikseen rahapussia maatalouspuolelle ja erikseen metsäpuolelle. Todettakoon, ettei tuntuisi voittamattomalta saada kiinteämpää yhteistyötä alalle. Vuosien mittaan tästä on aika ajoin neuvoteltu, mutta käytännön tulokset ovat olleet vähäisiä. Periaatteessa tässä ei ole esteitä olemassa. Maatalousneuvonnan ja tutkimuksen yhteistyötä on mahdollisuus tiivistää ilman organisaatiomuutoksia. Neuvonnan tulee vain nykyistä selvemmin esittää toivomuksensa maataloustutkimukselle. Tutkimuslaitosten ja neuvontajärjestöjen yhteistutkimuksista on saatu hyviä kokemuksia, kuten yllä on mainittu.

Edellä viitattiin jo toivomuksiin, että tutkimus, neuvonta ja korkein maatalousopetus olisi saatava saman katon alle. Tähän tuskin tullaan lähivuosina pääsemään. Samaa tavoitetta voidaan lähestyä näiden eri tahojen yhteistyötä kehittämällä. Neuvontalaitoksen valtion rahoitusta on supistettu tuntuvasti viime vuosina. Rahoitukseen ei saisi enää puuttua.

7. Lopuksi

Allekirjoittaneella on ollut mahdollisuus seurata maataloustutkimusta ja eritoten maatalousekonomian tutkimusta varsin läheltä 1950-luvun puolivälistä lähtien. Tänä aikana maatalouden tutkimusta on voitu kehittää valtiontalouden tila huomioiden varsin tyydyttävästi. Kiitos tästä lankeaa osaksi omalle ministeriöllemme. Maatalouspuolella ministeriön, hallinnon yleensä ja tutkimuksen välit ovat aina olleet suopeat. Samoin viljelijöitä edustavat järjestöt, lähinnä neuvontalaitos ja maataloustuottajat, ovat antaneet arvoa tieteelliselle tutkimukselle ja siihen liittyvälle selvitystyölle. Kaiken tämän johdosta maassamme tutkimuksella on suhteellisen hyvät ulkoiset puitteet, vaikka meillä kansainvälisesti verrattuna tutkimukseen on niukalti rahaa käytettävissä. Taloudellisen tilanteen parannuttua talouspuolen tutkimusresursseja tulisi selvästi lisätä. Tutkimuspuolen on itsensä huolehdittava siitä, että käytettävissä olevia tutkimusresursseja osataan käyttää mahdollisimman tehokkaasti. Toki myös meillä löytyy erinäisiä puutteita tutkimusmahdollisuuksissa, mutta verrattuna moneen muuhun toimintaan, tutkimuksella maassamme on varsin tyydyttävät toimintaedellytykset. Tämä on todettavissa vierailtaessa monessa pienessä Euroopan maassa.

Puhuttaessa maatalousekonomian tutkimuksesta MTTL, PTT, PSM (Elintarviketieto) ja yliopistojen laitokset ml. maakunnalliset yksiköt, muodostavat varsin hyvän iskuryhmän tutkimustyön suorittajina. Tätä täydentää vielä omassa ministeriössä ja hallinnon piirissä tapahtuva selvittelytyö. Taloustutkimuksessa korostuvat erityisesti tutkijan ja muun henkilöstön kyvykkyys. Sen vuoksi on satsattava riittävästi ihmiseen, so. tutkijaan ja avustavaan henkilöstöön, jotta heillä on mahdollisuus tehdä korkeatasoisia tutkimustyötä hyödyntämällä nykyaikaisia tutkimuksen apuvälineitä. Taloustutkijalla täytyy olla riittävä teoreettinen pohja, hyvä kielitaito ja läheinen kosketus käytäntöön. Se edellyttää, ettei perustutkimusta saa erottaa käytännönläheisestä tutkimuksesta ja että tutkijain koulutusta on jatkettava. On huolehdittava myös siitä, että tutkijalla on yhteys käytännön viljelijään ja oman alansa hallintoon. Maataloustutkimuksessa tulee huomioida myös kuluttajien näkemykset ja toivomukset. Kansainväliset yhteydet ovat monessa suhteessa välttämättömiä. Kansainvälisiä tutkimustuloksia, etenkin lähinaapurimaissa saatuja, on pyrittävä hyödyntämään entistä enemmän. Useassa yhteydessä olen korostanut tutkimuksen suunnittelun merkitystä.

(1) Tutkimuslaitoksessa työskentelee nykyisin 15 tutkijaa ja noin 25 avustavaa henkilöä.

(2) Usein neuvonpidot pidetään Rurik Pihkalan ja Samuli Suomelan kuvien alla.

(3) Viime aikoina maatalouspolitiikan osastolla on tutkittu prof. Lauri Kettusen johdolla erityisesti ympäristökysymyksiä ja kansainvälisen yhdentymisen vaikutuksia maataloudelle.

(4) Tuhannen kirjanpitoilan välityksellä laitoksella on suora yhteys käytännön maatalouteen.

(5) *Matias Torvela on ollut mukana monin tavoin tutkimuksen suunnittelussa. Kuvassa Suomen Akatemian maatalous-metsätieteellinen toimikunta vuodelta 1980.*

(6) *Laitoksen edustajia kansainvälisessä seurassa maatalousekonomistien (IAAE) kongressissa Buenos Airesissa vuonna 1988.*

(7) Laitoksella on ollut 1970-luvun puolivälistä alkaen vakiintuneet yhteydet mm. Puolan ja Unkarin vastaaviin laitoksiin. Matias Torvela on ollut luomassa näitä yhteyksiä.

(8) 1980-luvun loppupuolella Matias Torvela oli kehittämässä yhteyksiä myös Baltian maiden taloustutkimuslaitoksiin. Itsenäistymisen myötä suomalainen perheviljelmä-talouteen perustuva maatalous on herättänyt voimakkaasti kiinnostusta näissä maissa.

(9) *Kannattavuustutkimus täyttää kuluvana vuonna kunniakkaat 80 vuotta. Kirjanpito-*
toiminnan pitkää taivalta juhlittiin 15.9.1987 75-vuotispäivien merkeissä. Kuvassa
toimitusjohtaja Jouko J. Salminen esittämässä neuvonnan tervehdystä kirjanpito-
toiminnalle.

(10) *Matias Torvelan*
muotokuva paljas-
tettiin laitoksessa
10.5.1990. Helsingin
yliopiston nykyinen
rehtori Risto Ihamuo-
tila tunnisti kuvasta
paitsi "nuoruusvuo-
sien työtoverin myös
maatalousekonomian-
tutkimuksen voima-
hahmon ja alan
kehittäjän". (Kuva Eetu
Sillanpää)

(11) Maatalousekonomian tutkimus on uurastamista maatalouden muuttuvien ongelmien ja perustutkimuksen parissa. ATK-laitteiden kehitys on viime vuosina helpottanut merkittävästi tutkimushenkilöstön työtä.

(12) Koko 40-vuotisen toiminta-ajan laitos on sijainnut nykyisessä kiinteistössä Helsingin Malminkartanossa. Laitoksen tilat on peruskorjattu 80-luvun alussa. Viihtyisäksi koettu työympäristö on osaltaan ollut luomassa yhteenkuuluvuuden tunnetta laitoksen henkilökunnan keskuudessa.

Notes on the photos

1. *At present there are 15 researchers at the Institute, and the number of other personnel is about 25.*
2. *Many of the discussions take place under the portraits of Rurik Pihkala and Samuli Suomela.*
3. *Recently, research at the Marketing Research Department has concerned, in particular, the environment and the effects of the international integration on agriculture.*
4. *Through the 1,000 bookkeeping farms the Institute has a direct contact to agriculture in practice.*
5. *Matias Torvela has contributed to the planning of the research in various ways. The Committee of Agriculture and Forestry of the Academy of Finland in 1980.*
6. *Representatives of the Institute with foreign colleagues at the congress of agricultural economists (IAAE) in Buenos Aires in 1988.*
7. *Since the mid-1970s the Institute has had regular contacts with the corresponding institutes in Poland and Hungary, among others. Matias Torvela has been active in creating these contacts.*
8. *Towards the end of the 1980s Matias Torvela took part in developing contacts with the economic research institutes of the Baltic countries, too. As they have become independent, Finnish agriculture, which is based on family farms, has aroused wide interest in these countries.*
9. *In 1992 the profitability study reaches the creditable age of 80 years. This activity was honored at the 75th anniversary on the 15th of September, 1987. Managing Director Jouko J. Salminen presented the words of greeting from the advisory organizations to bookkeeping activity.*
10. *The portrait of Matias Torvela was revealed on the 10th of May, 1990. In the portrait the present rector of the University of Helsinki Risto Ihamuotila recognized, besides "a colleague of his early years, also an influential person and developer in the field of agricultural economics". (Photo by Eetu Sillanpää).*
11. *Research of agricultural economics means working with the changing problems of agriculture as well as basic research. In the past few years computers have facilitated the work of researchers in a remarkable way.*
12. *The Institute has operated at the same location in Malminkartano in Helsinki since it was founded 40 years ago. The building was renovated at the beginning of the 1980s. The pleasant working environment has contributed to the sense of solidarity among the staff of the Institute.*

SOME THOUGHTS ON THE RESEARCH OF AGRICULTURAL ECONOMICS IN FINLAND

Foundation of the Research Institute

In Finland research in the field of agricultural economics founded by the state was launched in the early 1950s, when the Agricultural Economics Research Institute was founded. Since the 1910s, agricultural advisory organizations had in various connections suggested that economic research should be started. The process was slowed down because of the two world wars. However, bookkeeping was started on farms already in 1912 as a result of the activity of the advisory organizations. Consequently, this activity, called profitability study, has been conducted in Finland for about 80 years. Bookkeeping was started at about the same time on farms in many European countries.

Before the state-founded research was started, studies had been made at the University of Helsinki and by several, mainly cooperative, organizations. When the Agricultural Economics Research Institute was being founded, the committee set by the government for this purpose proposed that the institute to be established should conduct research on farm management, farm policy and labor economics. First two departments are included in the Institute, and there is an institute conducting research on the use of labor in Finland (Työteho-seura), so that it was not necessary to establish this department at the Agricultural Economics Research Institute.

In addition to the departments of farm management and farm policy, a bureau for profitability studies, which is responsible for agricultural bookkeeping, was included in the Institute at the end of the 1960s. At the moment there are 15 academic researchers at the Institute, and the number of other personnel is about 25.

Current research topics in the field of agricultural economics

The state of research at present

Because the resources available for research on agricultural economics, like in the case of research in general, have been limited, central topics

within the whole field have been chosen. The most important research topics in the field of farm management are studies related to crop production and livestock production. Issues connected with agricultural support, taxation, indebtedness, production costs, etc. have also been examined. In addition, the program has included studies on the whole economy of farmers and the possibilities for cutting down on costs. The follow-up of farmers' income level has also been considered a central research topic.

In the case of farm policy, the research program has included studies related to the structure of agriculture and anticipation of agricultural production. The possible integration of Finland in the EC has been taken into account in the program, and so have environmental considerations related to agriculture and rural landscape. Every year there have been several research topics connected with the running of farm policy in practice.

The data from the profitability study of agriculture have been calculated on the basis of the region, farm size class and production line. In addition, special studies have been made on e.g. taxation of agriculture, use of human labor, mechanization, and the profitability of the use of production inputs in general. Results from profitability studies have also been used as data in various studies. At the farm level, the profitability study is conducted by the advisors of the local agricultural centers. Computers are used for the balancing of the accounts, and the analysis of the results at the Institute is also realized by means of computers.

Basic research in the field of agricultural economics has also been considered important, and an attempt has been made to attach this to the training of researchers. Within the limits of the resources available, the Institute has also been part of international activity by participating in research projects and training, exchange of researchers, seminars, and other forms of international cooperation.

New research topics in the near future

In the future, too, the research program of agricultural economics will be based on the present program of the Institute, i.e. the studies will mainly be related to the development of agriculture that is based on family farms, on the one hand, and the running of agricultural policy, on the other. This means that, as far as possible, in the case of farm management studies aiming at increasing competitiveness must be taken into account in the program. This involves examining the economic possibilities of the growth

of the enterprise, and the possibilities for lowering the costs of agriculture in general. It is also necessary to pay attention to how the forms of agricultural support could be developed because of external pressures alone. Furthermore, issues related to the rural environment must be taken into account from the viewpoint of an individual farmer.

In the case of agricultural policy and marketing, the greatest pressures are related to the international integration. The possibilities to continue agricultural production after the possible integration as well as the fact how the changes would affect the livelihood of farmers and the whole food chain must be examined. Similarly, environmental considerations should be considered from the viewpoint of the whole industry. It would also be necessary to examine how the farm income system, taxation of agriculture, forms of support, etc. should be developed in the new circumstances.

There is a lot of need for study in the field of food economics as well. Food industry faces its own adaptation problems, and in the future an attempt should be made to lower the costs of processing and marketing. Various potential solutions to these problems should be examined. It has not been possible to conduct studies on food economics in the Agricultural Economics Research Institute, and there is also not enough expert knowledge and experience of this field in the Institute. It looks like research on this field should be developed at the University and certain other research institutes. The same applies to research in the fields of social policy and sociology.

The profitability study of agriculture is an integral part of the economic research at the Agricultural Economics Research Institute. Data from the bookkeeping farms forms about the only detailed data on agricultural production and the economic result of agriculture. However, it is supplemented by certain special observation calculations conducted by the advisory organizations and the enterprise and income statistics of agriculture, which are based on taxation data, among other things. Profitability study should mainly be developed in its present form. However, it is possible to obtain the results more quickly, and the availability of computers contributes to this. At present, in particular, there is a need for comparative calculations between Finland and the EC countries on the livelihood of farmers and the production costs of agricultural products. Results from the bookkeeping farms and other sources of data are needed to an increasing extent in these calculations.

Organizational changes

In Finland, plans have been made for extensive organizational changes, concerning e.g. the relationship between the Ministry of Agriculture and Forestry and the administration of agriculture. The tasks of the Board of Agriculture, which is responsible for the administration of agriculture, are being transferred to the Ministry of Agriculture and Forestry. At the same time, more jurisdiction is transferred to the provinces. In this connection, plans have been brought up to change the organization of agricultural research institutes, possibly also the organization of the Agricultural Economics Research Institute. If the organizational changes are realized, they should not affect the preconditions for activity at the Institute. The Institute should continue to remain independent. Under certain conditions, it could be integrated in other agricultural research as a separate unit.

When dealing with the research policy of the 1990s, the Council of Science and Technology, which examined the program for science policy of the state, noted that research institutes should be developed as scientific institutions. Both the quality and relevance of studies should be improved. Increasing basic research and the training of researchers are considered the means to achieve the objectives. The independence of the activity of the institutes and increasing cooperation with other institutes receive particular emphasis. Cooperation with foreign institutes is also emphasized in the research program, as well as the fact that the institutes should be developed as part of a national research system. Cooperation between the institutes should not stop at the level of agreements, but the aim is to realize joint research projects in practice as well.

The program concerning the objectives of research also deals with the fact how the institutes should serve the administration of the field in question. The institutes should be clearly independent in their activity, as well as responsible for their activity and results. Competition between different institutes should be created through financing. With regard to the Agricultural Economics Research Institute it must be noted that the Institute is subject to its own ministry, and it is also directly connected with the administration of the field.

In the field of agricultural economics, like in agricultural research in general, the contacts between the Nordic countries should be adequate. Agricultural economists have participated in post-graduate education in the Nordic countries and in the USA. The basic research included in the program of the Institute has been linked to the post-graduate education, mainly doctoral theses. Basic research naturally takes the time of the

researchers and weakens the possibilities to make studies that would serve the administration and advisory organizations.

In some connections it has been argued that the biological and technological agricultural research would require a greater contribution from the economic research, and it has been suggested that the institute conducting economic research should be attached to the other agricultural research. This could be realized without any organizational changes by establishing, to start with, one or two positions of economic researchers in the Agricultural Research Centre or in the Agricultural Economics Research Institute.

Research, education and advisory services

Agricultural research is subject to the Ministry of Agriculture and Forestry. The highest education is centered in the faculty of agriculture and forestry at the University of Helsinki, and it is subject to the Ministry of Education. Advisory services are conducted by an advisory organization, which is based on provincial and local farmer organizations. The advisory organization receives state support. It is often considered that cooperation between education, research and advisory services should be improved. This is also possible without any major organizational changes. In any case, extensive organizational changes take a lot of time and they are difficult to realize.

A Council of Agricultural Research was established at the Ministry of Agriculture and Forestry in the 1970s, and its main tasks are the planning and follow-up of research. In this organ, among others, research, education, the Academy of Finland, the advisory organization, consumers and food industry are gathered around the same table. The Council also has research funds and secretaries at its disposal.

In the course of years the work of the Council has from time to time been very successful, including the completion research programs and observation of the activity of the research units. This work has influenced the research programs of the institutes. The so-called joint research funds are also distributed on the basis of a statement from the council. The work of the Council could be developed and made more efficient in various ways. It would be possible for the Council to direct research in a desired way more clearly than is being done at present. It would be possible to launch more extensive interdisciplinary research projects through financing. By developing the work of the Council, it would be possible to contribute

directly to the cooperation between education, research and advisory services, among other things.

In conclusion

When research on agricultural economics is being considered, the Agricultural Economics Research Institute, cooperative research institutes, the institutes of the universities, including the provincial ones, form an efficient striking group as researchers. The capabilities of the researchers and other personnel receive particular emphasis in economic research. Consequently, adequate investments should be made on people, i.e. the researcher and other personnel, so that they could take advantage of the modern research facilities. Economic researchers must have an adequate theoretical background, good proficiency in foreign languages, and close connection to practice. This requires that basic research should not be separated from practical research, and that the training of researchers must be continued. It is also necessary to take care of the connections between researchers and farmers, on the one hand, and researchers and the administration of agriculture, on the other. We must take into account also the wishes of consumers. International connections are essential for various reasons. An attempt should be made to take advantage of international research results, especially those in the neighboring countries, to an increasing extent. In many connections I have called special attention to the importance of planning in the research work.

Maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen julkaisuja

Publications of the Agricultural Economics Research Institute

- No 47. THE ECONOMY OF CROP PRODUCTION. The fifth Finnish-Hungarian-Polish seminar on agricultural economics Finland, June 13-16, 1983. 182 p. Helsinki 1983.
- No 48. HEIKKILÄ, A-M. Perheviljelmän koko ja viljelijäperheen toimeentulon lähteet. Summary: The size of family holdings and the sources of farm family income. 95 s. Helsinki 1984.
- No 49. KETTUNEN, L. Maatalouden omavaraisuus Suomessa vuosina 1970-83. Summary: Self-sufficiency of Finnish agriculture in 1970-83. 75 s. Helsinki 1985.
- No 50. KETTUNEN, L. Suomen maatalous vuonna 1985. 42 s. Helsinki 1986.
- No 50a. KETTUNEN, L. Finnish agriculture in 1985. 42 p. Helsinki 1986.
- No 51. TUTKIMUKSIA SUOMEN MAATALOUDEN KANNATTAVUUDESTA. Tilivuodet 1982-84. Summary: Investigation of the profitability of agriculture in Finland in business years 1982-84. 136 s. Helsinki 1986.
- No 52. KETTUNEN, L. Suomen maatalous vuonna 1986. 44 s. Helsinki 1987.
- No 52a. KETTUNEN, L. Finnish agriculture in 1986. 44 p. Helsinki 1987.
- No 52b. KETTUNEN, L. Finlands lantbruk 1986. 44 s. Helsinki 1987.
- No 53. MAATALOUDEN KANNATTAVUUSTUTKIMUS 75 VUOTTA. Summary: Farm accounting in Finland 75 years. 123 s. Helsinki 1987.
- No 54. KETTUNEN, L. Suomen maatalous vuonna 1987. 36 s. Helsinki 1988.
- No 54a. KETTUNEN, L. Finnish agriculture in 1987. 36 p. Helsinki 1988.
- No 55. TUOTANTOKUSTANNUKSISTA MAATILAMATKAILUUN. Matias Torvelan 60-vuotisjuhlaulkaisu. 161 s. Helsinki 1988.
- No 56. KETTUNEN, L. Suomen maatalous vuonna 1988. 52 s. Helsinki 1989.
- No 56a. KETTUNEN, L. Finnish agriculture in 1988. 52 p. Helsinki 1989.
- No 57. AGRICULTURE IN DIFFICULT CIRCUMSTANCES. Finnish-Hungarian-Polish seminar, Saariselkä, Finland 1989. 99 p. Helsinki 1989.
- No 58. AALTONEN, S. & TORVELA, M. Maaseudun kehittämisen ongelmat Suomessa. Problems in rural development in Finland. 30 s. Helsinki 1989.
- No 59. TUTKIMUKSIA SUOMEN MAATALOUDEN KANNATTAVUUDESTA. Tilivuodet 1985-87. Summary: Investigation of the profitability of agriculture in Finland in business years 1985-87. 144 s. Helsinki 1989.
- No 60. KETTUNEN, L. Suomen maatalous vuonna 1989. 52 s. Helsinki 1990.
- No 60a. KETTUNEN, L. Finnish agriculture in 1989. 52 p. Helsinki 1990.
- No 60b. KETTUNEN, L. Finlands lantbruk 1989. 52 s. Helsinki 1990.
- No 61. FAMILY FARMING POSSIBILITIES. Finnish-Baltic Common Seminar, Helsinki, Finland 1990. 121 p. Helsinki 1990.
- No 62. PUURUNEN, M. A comparative study on farmers' income. 114 p. Helsinki 1990.
- No 63. KETTUNEN, L. Suomen maatalous vuonna 1990. 56 s. Helsinki 1991.
- No 63a. KETTUNEN, L. Finnish agriculture in 1990. 56 p. Helsinki 1991.
- No 64. KOLA, J. Production control in Finnish agriculture. 134 p. Helsinki 1991.
- No 65. KETTUNEN, L. Suomen maatalous vuonna 1991. 59 s. Helsinki 1992.
- No 65a. KETTUNEN, L. Finnish agriculture 1991. 59 s. Helsinki 1992.
- No 66. STRATEGIES AND TACTICS FOR FAMILY FARMING. Finnish-Baltic joint seminar Riga Latvia 1991. 91 p. Helsinki 1992.
- No 67. TUTKIMUKSIA SUOMEN MAATALOUDEN KANNATTAVUUDESTA. Tilivuodet 1988-1990. Summary: Investigations of the profitability of agriculture in Finland in business years 1988-1990. 154 s. Helsinki 1992.

Maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen tiedonantoja Research reports of the Agricultural Economics Research Institute

- No 173. ALASTALO, L. Työpanos kirjanpitoiloilla. 54 s. Helsinki 1991.
- No 174. KOLA, J., MARTTILA, J. & NIEMI, J. EY:n ja Suomen maatalouden ja maatalouspolitiikan vertailu. 118 s. Helsinki 1991.
- No 175. AJANKOHTAISTA MAATALOUSEKONOMIAA. Kirjanpitoiltojen tuloksia, tilivuosi 1990. 50 s. Helsinki 1992.
- No 176. AJANKOHTAISTA MAATALOUSEKONOMIAA. Kirjanpitoiltojen tuotanto-suunnittaisia tuloksia, tilivuosi 1990. 51 s. Helsinki 1992.
- No 177. NIEMI, J. & MARTTILA, J. Suomalaisen sikatalouden kilpailukyky Euroopassa. 70 s. Helsinki 1992.
- No 178. AJANKOHTAISTA MAATALOUSEKONOMIAA. 88 s. Helsinki 1992.
KETTUNEN, L. Suomen maatalouden sopeutuminen Euroopan integraatioon. s. 5-15.
SUMELIUS, J. Kan vi anpassa jordbruket till integrationen i Europa? s.16-23.
KETTUNEN, L. & MARTTILA J. Mahdollisen Euroopan yhteisöön liittymisen vaikutus peltoviljelyyn. s. 24-34.
KOLA, J. Maaseutu-, maatalous- ja elintarviketeollisuusyritysten sopeutumisstrategiat yhdyntävässä Euroopassa. s. 35-46.
PUURUNEN, M. Maatalouden kustannusrakenne. s. 47-69.
PIETOLA, K. Elintarvikkeiden hintamarginaalilaskelmien historia ja marginaalien kehitys Suomessa. s. 70-80.
NUUTILA, M. Maitotuotteiden ja lihan hintamarginaalit Suomessa. s. 81-88.
- No 179. MAATALOUDEN YMPÄRISTÖKYSYMYKSIÄ. 81 s. Helsinki 1992.
MILJÖFRÅGOR INOM LANTBRUKET.
PIRTTIJÄRVI, R. Viljelijöiden ympäristöasenteet ja ympäristökäyttäytyminen - sosioekonominen tarkastelu. s. 5-33.
PIRTTIJÄRVI, R. Vertailu viljelijäväestön ja koko väestön suhtautumisesta maatalouden ympäristökysymyksiin. s. 34-41.
SUMELIUS, J. Styrmedel för miljövänliga produktionsmetoder i jordbruket i de nordiska länderna. s. 42-52.
INGO, H. Ekonomiska konsekvenser av skärpta miljönormer inom stallgödselhanteringen. s. 53-81.
- No 180. ALA-MANTILA, O. Tuotantokustannusten seurannan perusteet. 89 s. Helsinki 1992.
- No 181. KOLA, J., MARTTILA, J. & NIEMI, J. Maidontuotanto ja EY. 113 s. Helsinki 1992.
- No 182. PIETOLA, K. Yksinkertaistettu suora tulotuki ja sen vaikutukset viljelijöiden tuloihin. 80 s. Helsinki 1992.

